

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: L u g g u d e Adress: f. Drejaren
~~xx~~ Socken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

Adress: Hultabogatan 20, Höganäs. Födelsedag: 15/7

Nyåret.	s. 1.
Trettondagen.	s. 2.
Vårfrudagen.	s. 3.
Fastlag.	s. 4.
Påskan.	s. 6.
Valborgsmässoafton och 1:a maj.	s. 8.
Pingst.	s. 9.
Midsommar.	s. 10.
Mårten.	s. 12.
Lucia.	s. 13.
Julen.	s. 14.
Julaftonsmorgonen i fabrikena.	s. 17.
Spelmän i Höganäs.	s. 19.-21.
Koleran 1873.	s. 22.
Musiklivet i Höganäs.	s. 23.
Skogssnuvan.	s. 25.
Råka ut för Trös-alle,	s. 26.
Bäckamannen - jordbloss.	s. 27.

Maran.	s. 28.
Varsel.	s. 29.
Varulvar.	s. 30.
Djur med stora ögon.	s. 31.
Jättar - troll.	s. 32.
Gruvras.	s. 33.
Skendöda sjömän.	s. 34.
Gastar.	s. 35.
Skrämna barnen.	s. 36.

ACC. N:R. M. 7471: /.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress: _____
~~Socken~~ H ö g a n ä s s t a d • Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nyåret.

Nyåret sköt de in förr. Men egentligen fick de inte lov att
skjuta förr heller.

-Vad åt man vid nyår?

-Samma mat som under julen, d.v.s. resterna som var kvar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7471:2

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
~~xxxx~~ Socken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trettondagen. /Stjärngossar/

-Vid trettonhelgen gick stjärngossar från hus till hus i äldre tid, men det var rätt länge sedan, så det är nog inte många som kommer ihåg det där. Men jag minns att min gamla mormor varit Jungfru Maria. Men seden urartade och den blev förbjuden. De fick för mycket sprit i husen och blevo fulla och drev med religionen. Själv har jag aldrig sett några stjärngossar, men mormor var som sagt Jungfru Maria.

ACC. NR.

M 74713

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
~~xxxxxxx~~ H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
~~Socken:~~
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vårfrudagen.

- Sade aldrig någon att "tredje torsda'n i Tor bär tranan"etc?
- Nej, det har jag aldrig hört.
- Sade man ingenting om tranan?
- Nej.
- Var vårfrudagen inte heller våffledag?
- Nej.

ACC. NR

M 7471:4

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

xx Socken: Höganäs Stad . Berättat av: Ernst Holm

Uppteckningsår: 1941

Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVFastlag.

-Hur firades fastlagen i gamla Höganäs?

-På måndagen skulle vi alltid ha bullar, och tisdagen var pannekakada'n, då tjocka pannkakor gräddades.

-Tog ni aldrig in ris?

-Nej, det var nog mera i Danmark.

-Risade ni inte heller varandra?

-Nej, men det brukade de i Danmark. I Danmark tog de en mask på sig samt en pappask med hål i i handen. Jag såg en gång en sådan pojke i Klampenborg. Men de slog katten ur tunnan här i Höganäs rätt flitigt. Jag minns t.o.m. att de red i Höganäs fiskeläge. Det har jag själv sett.

-Var ägde detta rum?

-Ungefär där Sundstorget nu ligger var en stor åker med ett stengärde omkring. I min barndom hade de tillställningen där. Så småningom ställde H.W. Schweitz till med fastlagsgillen på måndagen med fri förtäring och kaffe, bröd, konjak och cigarrer för dem som ville slå katten ur tunnan. Dessa kattutslagningar hade formen av maskerader. Jag minns åtskilliga episoder från den tiden. "Den kinesiske kejsaren" var t.ex. en omtyckt scen. Det gick så till att fyra män bar en man på axlarna. Fyra musiker gick i spetsen och blåste. Det var bara spektakel men likväl en gammal tradition i flera år -25 år- att den kinesiske kejsaren skulle vara med.

-Vem var den kinesiske kejsaren?

-Det varierade olika år.

De som slog katten ur tunnan hade gratis entré, men de skulle i gengäld vara utklädda med masker.

-Var kattkungen korad på förhand?

-Nej, aldrig. Det blev den som slog sista slaget. forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M 7471:5

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
Söcken: H ö g a n ä s S t a d. Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fastlag. forts. 2.

-Vad innehöll tunnan?
-En flaska med lemonad.
-Hur var de klädda som red i äldsta tid?
-I vita skjortor.
-Förekom inte vita skjortor hos Schweitz?
-Nej. Där var man utklädd till allt möjligt. Efter sönderslag-
ningen gick vi runt i samhället och sedan tillbaka till hotellet.
Men även i äldsta tid gick de den där rundan. Det får räknas
som en gammal sedvänja.

ACC. N:R.

M 7471:6

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: L u g g u d e Adress: _____
 Socken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Påskan. 1.

-Talades aldrig om dymmeln?
 -Nej. Men skärtorsdagen hängde vi på figurer på dem som skulle resa till Blåkulla.
 -Ät man gröt vid påskan?
 -Nej.
 -Hur firades långfredagen?
 -Långfredagen var årets tysta dag. Folk gick ut, men allting var mycket stillsamt. Det var t.ex. allmänt att man flaggade på halv stång på långfredagen.
 -Risade ni aldrig varandra vid påskan?
 -Nej.
 -Hur firades påskafton?
 -Påskafton var mera vardaglig, då man åt påskägg i olika färger. Och så hade vi äggrullning. En tegelpanna togs fram och lades på ett lämpligt föremål, ex. en sten. Sedan breddes ett lager sand ut, och det var klart till äggrullning.
 -Vilka rullade ägg? Var det endast barn och ungdom?
 -Nej, det var såväl barn som äldre. Regeln var 1 öre för var knäck de gav varandra. När äggen knäcktes, fick de äta upp dem. Äggrullningen ägde rum på påskdagen. Bland de äldre var äggrullningen ett spel om pengar, och något byte mellan ägg och pengar förekom inte. Äggrullningen ägde rum ute på gatorna. Var man kom såg man äggrullning.
 -Förekom aldrig påskeldar?
 -Nej, inte här i Höganäs. Men i Mölle brukar de under senare år tända sådana Valborgsmässoafton. Vi ha sett eldar från Danmark också, men det är vid Midsommar. Påskan betyder enligt min

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7471:7

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
~~Socken:~~ H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Påskan forts. 2.

mening livets vaknande under det nya året. Allt liv börjar då spira. Pingsten är fulländningen. Då är allt lösgjort. Då återkastar pingsten sin skönhet. Samklängen med det gudomliga är den djupaste innebörden i vårt liv. Själv tror jag t.ex. inte på spöken, men jag är en stor vän av alla gamla traditioner.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 7471:8

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
~~Socken:~~ Höganäs Stad . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Valborgsmässoafton och 1:a maj.

-Förekom eldar?

-Inte här, men i Mölle ha de tänt den siste april, det har jag sett. De ha gärna då också haft litet musik. Här i Höganäs ha vi blåst på Gruvtorget den förste maj sedan år 1884, och sedan ha vi fortsatt med friluftskonserter varje vecka, i regel om onsdagarna.. Dessa konserter ha hållits på torget under hela sommaren. Vi ha haft förmånen att ha offentlig musik i Höganäs varje vecka. Själv tillhör jag en musikalisk släkt.

-Drack ni aldrig mäg i benen?

-Det var stor vårmiddag 1:a maj på Hotell Höganäs/=nu Stads-
hotellet/ medan vi blåste utanför, men det var mest för Bola-
gets herrar.

-Drack ni inte heller sav i skogen?

-Jag har verkligen hört talas om det men jag har aldrig
själv varit med om sådan savdrickning. Men jag har varit med
om att sjunga maj i by. Vi gick ibland ett gott stycke ut på
landet för att få ägg och pengar, och efteråt hade vi "maj-
sjungargille". Själv har jag varit med och sjungit maj flera
gångar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7471:9.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e . Adress:
Socken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

Pingst.

-Förekom pingstbrudar i Höganäs/ordet förklarat/?
Nej. Men vi hade alltid utflykter vid pingsten. När jag t.ex. var skolpojke var det alltid tradition att vi skulle in till Haga. eller Mölle. Vi fick alltid fri skjuts men vi lade likväl ihop 25 öre var till kusken, som körde. Vi for till Mölle, men de äldre for till Haga, där det var dans i lövskogen. 2 dag pingst firades nästan alltid uppe på Skallebacken eller Sakalleberget och i Haga. Sedermera blev det mera ordnat med skolbarnens utflykter, och vid examenstiden for vi ibland till Båstad, ibland till Ängelholm. Bolaget bestod musikkåren, och vi var med 8 man. Innan vi avreste hade vi korum med bön ute på skolplanen. varvid en psalm sjöngs. Sedan marscherades till järnvägsstationen, när denna kommit till. I regel spelades då Finska Rytteriets Marsch.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7471:10.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Midsommar. 1.

-Överjägmästare J. Sjöcrona/styresman 1845-67/ anlade gamla Tivoli. Den mannen var besjälad med djupa tankar. För att förströ folket anlade han Tivoliplatsen. Arbetarna skulle där kunna njuta av sin fritid. De skulle där kunna känna sig glada och fria. Tivoliplatsen blev också centrum för midsommarfirandet. Varje midsommarafton var där uppsatt en musikpaviljong. Där konserterade orkestern i två/2/timmar på midsommaraftonen. Vi spelade mellan 4-6. Majstänger voro resta i parken på Bolagets bekostnad. Arbetarna hade klätt dem.

-Var det inte gummorna från Ankehuset...?

-Nej, det tror jag inte. När klockan var sju ställde musik kåren upp utanför paviljongen och marscherade ner till stången med folket efter sig. Det var precis som en riktig demonstration. Kåren blåste fyra nummer och Bolagets tjänstemän började dansen. Sedan tog spelemännen vid. I äldre tid hade vi bara en stång. Byspelemännen spelade fiol, 2 stycken, och en spelade flöjt.

-Var förekom det majstänger i äldsta tid i Höganäs?

De hade vid tre ställen i n n a n Tivoliperioden började.

1. fanns det en majstång vid Nya Långor. Det var Rydbornas.

2. hade "brukarna" en vid sidan om kontoret. Då var där en större plan. I äldre tid var kontoret bostadslägenheter, och runt omkring låg svinstior för alla som bodde där. Mitt i låg ett tvätthus, och däremellan var en stor plah, och på den planen hade de majstången. Där uret nu sitter tog de ut en lina, en stor tross, när de skulle resa majstången och så halade de i den till stången stod rakt. Stången stod mitt på planen.

3. uppe vid "Gruvgården" fanns slutligen också en majstång.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7471:11.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

~~Socken:~~ H ö g a n ä s S t a d .

Berättat av: Ernst Holm

Uppteckningsår: 1941

Född år 1870 i H ö g a n ä s

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVMidsommar forts. 2.

Musiken började på nr 1 och tågade sedan till nr 2 och 3.
Det minns jag som barn. Jag marscherade nämligen bredvid far.
när de gick. Men de blåste aldrig dansmusik, ty det gjorde
spelemännen. Men som sagt - dessa tre majstänger fanns endast
före Tivoliepoken.

ACC. N:R

No 7471:12.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
~~Socken:~~ H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mårten.

har däremot firats i Höganäs.

-Vad åt man till Mårten?

-Helst skulle det vara gås, men även lutfisk förekom i äldsta tid. Dessutom hade vi gärna gröt.

-Kallade ni Mårten för lilla jul?

-Nej, det har jag aldrig hört.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7471:13.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: L u g g u d e Adress: _____
~~xxxx~~ H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
 Socken: _____
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lucia.

har inte firats i Höganäs förrän på de sista åren.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 7471:14

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: L u g g u d e Adress:
 xSöcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen. 1.

- Slaktade ni till julen?
- Till julen slaktade vi liksom de flesta här uppe i Höganäs. Nästan varje familj höll sig nämligen med en s.k. "hemgris" i stierna. Efter 1873 blev det emellertid förbjudet.
- Varför förbjöds det 1873?
- Emedan koleran rasade det året, och så trodde man att det var hälsovådligt att ha grisarna inom samhället. Stierna placerades därefter långt utanför.
- Bakades hemma också?
- Ja. Folk bakade mycket i Bolagets bagierier, som finns kvar ännu.
- Vad bakades till julen?
- Sursött bröd, sött bröd och grovt bröd. Småbröd bakades också. Klenorna koktes dock vanligen hemma. Vetebröd och bullar bakades däremot i de kollektiva bagerierna. Man bryggde också hemma.
- Slaktade ni på någon bestämd dag?
- Nej. Vi slaktade så där en 14 dagar före jul eller också 3 veckor innan, men det var inte på Lucia.
- Hur hade ni det ordnat med julgran?
- Granar förekom även i äldsta tid. Storleken var efter råd och lägenhet. Vi hade ju ganska låga rum på den tiden, så granarna fick inte vara för höga. Utanför husen sattes vanligen enar.
- Satte ni kärve till fåglarna?
- Ja, kärve sattes i träden, men det var mest befälspersonalen som hade råd med det.
- Sattes kärven aldrig i förbindelse med fruktbarheten?
- Det har jag aldrig hört varken i Höganäs eller på landet.

forts.

ttor,
ns jag
t

rkåren
Höga-
g.
riget.
ck
satte
d var
u/
så. Men
t i

/ med
fteråt
ch den
åt
el
d en
ns
dag

ACC. N:R

No. 7471:16.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e Adress: _____

xSocken: H ö g a n ä s S t a d. Berättat av: Ernst Holm

Uppteckningsår: 1941. Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen forts. 3.

- Förekom inte halm på golvet?
- Aldrig här i Höganäs.
- Band man inte heller särskilda halmkronor?
- Nej.
- Förekom inte julbockar liksom tomtar?
- Nej, inte julbockar.
- Sköt ni in julen?
- Inte jag. Jag minns inte säkert om andra gjorde det. Men det kan nog hända, eftersom de sköt vid nyår. Det minns jag nämligen bestämt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7471:17.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e . Adress: _____
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julaftonsmorgonen i fabrikena. 1.

-Här i Höganäs firade folk julaftonens ankomst i fabrikena, och det var en stor tillställning. På kvällen pyntades i rör-fabrikena och även de andra. inte minst kärllfabriken. Ljus-kronor förfärdigades av ringar av rören, vari vi satte van-liga stearinljus, men det blev i alla fall en utomordentligt vacker takkrona. På julaftonsmorgonen tändes alla dessa hundra-tals ljus och arbetet stod stilla ett par timmar. Tegelfabriken, ja, alla fabrikena hade det på detta vis. Men det var nog fram-för allt kärllfabriken som utmärkte sig då det gällde att göra riktigt fina prydnadssaker. I alla fabrikena brunno ljus tidigt på morgonen, och så kom deras/=arbetarnas/ gummor till dem med kaffe och kakor. I kärllfabriken fyllde dessutom Bernt Ahlberg år. Han hade sin födelsedag på julaftonen, så han fick födelsedagsfest med kaffe och levande ljus. Bland dem som då gratulerade Ahlberg märktes också Bolagets direktör och ingenjörer, vilka höllo till godo med kaffe och konjak. Bernt Ahlberg var en drejare och far till Robert Ahlberg, den siste nu levande drejaren. Om denne se särskild uppteckning/. Detta julfirande på fabrikena var en mycket vacker tradition. Den visade bl. a. tycker jag hur arbetarna älskade sitt arbete och sina fabriker. Den morgonen var här de som kom flera mil härifrån bara för att få se fabrikena i all deras julglans. De hade seden ända tills den demokratiska andan bröt igenom. Demokratien var enligt min mening grundorsaken till att den upphörde. Förut hade vi levat mera familjärt och patriarka-liskt. Kaffet och brödet tog fruarna med sig, och gubbarna hade sina pluntor. Det hela var "en redig storfest". Något fylleri förekom aldrig, inte heller förbjöds seden mig veterligt av ledningen. Juliaftonen hade de fritt så gott som vid alla fa-
forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7471:18.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
xSöken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julaftonsmorgonen på fabrikerna. forts. 2.

brikerna. De brukade ta igen arbetet redan innan Kl. 6 började denna fest.

-Hade ni inte något särskilt namn på den?

-Nej. Det var tillräckligt, tycker jag, att vi önskade varandra en God Jul. Alla människor fröjdades vid åsynen av ljusen, granarna och det varma kaffet med styrketåren. Tjänstemännen gick ofta och såg på. Vi var väl 1,000/tusen/ stycken arbetare då. Kolgruvearbetarna hade inga fester, men de brukade komma upp till oss för att njuta av julstämningen.

ACC. N:R

M 7471:19

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress: _____
x Socken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spelemän i Höganäs.

Vid midsommardansen, som var spelemännens stora danschans, skulle spelemännen alltid ha kaffe och gökar på morgonen sedan de spelat. Men de hade fått sig litet under natten också, ty det hände rätt ofta att de raglade. Det förekom ingen annan betalning än drickspengar. Jag minns en gång, att jag såg en speleman som var så full, att han svalde tolvskillingen som han fått på brickan som dricks. På morgonen kl. 4 skulle de ha kaffe, och nästan alla bjöd spelemännen på traktering för dansen. /Om Carl Moberg, Nils Arnberg, se särskilda blad/

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M 7471:20

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: L u g g u d e Adress: _____
 Socken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Carl Moberg.

Carl Moberg var inte halt - han var skulruggig. "Hade jag inte haft min rygg, så hade jag varit i Amerika", brukade han säga så ofta, att det blev ett ordstäv här i samhället. Han kom verkligen också till Amerika, där han hade barn. Kapten Nordenfelt var nere vid tåget och gav honom tio kronor när han for. Han hade sin fiol med sig. Han trillade före resan och slog sönder sitt instrument, men befolkningen överlämnade inte någon violin vid tåget.

-Slog inte Moberg sönder sin fiol vid Tivoli under midsommardansen. Någon har nämligen sagt det?

-Nej, Moberg skulle gå ner för en uthustrappa, varvid han trillade. Han bröt fiolhalsen men inte sin egen hals. Jag minns inte att han slog sönder sin fiol på Tivoli. Min svärfar, som var Carl Bogren, och han spelade också fiol. Moberg talade alltid bakvänt. Moberg var utan tvivel den intressantaste av alla spelemännen här uppe i Höganäs. Ville de inte dansa när han spelade, satte han fiolen på ryggen och spelade en marsch samt gick sin väg.

-Vill ni dansa, så skall jag spela. Eljest inte, ropade han. Moberg kunde dock inte spela efter noter. Hans musik var typisk gehörsmusik. Moberg var en gång och spelade på ett höstgille på Krapperup.

-Jag har spelat på Krapperup hos Gyllenstierna i tre dar, och jag fick blodkaka/=rödgröt/ och de andra fick ta mig f-n bara mat, sade han när han kom hem. Moberg talade som sagt alltid bakvänt när han skulle uttrycka sig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7471:21.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

Socken: H ö g a n ä s S t a d .

Berättat av: Ernst Holm

Uppteckningsår: 1941

Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nils Arnberg.

Nils Arnberg arbetade liksom Moberg och Bogren i gruvan.
Wilhelm Löw blåste flöjt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

67471:22

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e . Adress:

Socken: ~~x~~ H ö g a n ä s s t a d Berättat av: Ernst Holm

Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Koleran 1873.

-Jag minns när doktorn var hos min mor, varvid jag fick i uppdrag att ge mor varma omslag.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 7471:23

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Musiklivet i Höganäs. 1.

Se även "Valborgsmässoafton och 1:a maj." samt "Julen", blad 2.

Vår släkt har alltid varit mycket musikalisk. Vi ha varit 11 stycken som spelat, men nu äro vi endast 10/tio/. Höganäsborna ha alltid varit mycket intresserade av musik. Redan på sextiotalet bildade arbetarna en egen musikkår. Bolaget ställde gratis instrument och ledare till förfogande. Orkestern blev mycket fort känd långt omkring, trots att medlemmarna inte alls voro yrkesmusiker utan arbetade som drejare och kolhuggare om dagarna. Onsdagskvällarna ha alltid varit musikkvällar här i Höganäs, då vi gett friluftskonserter. Bolaget höll ledare gratis ända tills för litet sedan. Kårens förste ledare var sergeant N. Thyboni, som själv var född här i Höganäs. Efter honom tog sergeant C. Hoffman vid och han efterträdades av fanjunkare N. Ström. År 1878, när jag var 8 år gammal, övertog fanjunkare N. Persson taktpinnen, som ledde vår orkester i femtio år. Sedan Bolaget indrog anslaget till vår musikkår, har Kåren själv bekostat ledare.

Vår släkt har alltid varit mycket musikalisk och på sätt och vis ha vi bildat en egen orkester, eftersom vi varit 10-11 man. Vi ha aldrig tolererat sprit och utsvävningar utan arbetat för det ideella. Musiken har varit vårt livs stora hobby.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M 7471:24

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
Socken: ~~Höganäs~~ Höganäs Stad. Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Musiklivet i Höganäs. forts.2.

Sjöcrona gjorde mycket för musiklivet i Höganäs. Där inköptes en del instrument från Finland/?/, som varit med under finska kriget. En gammal musikdirektör, som hette Thyboni-han var egentligen tysk-blev anställd såsom ledare för orkestern. Sjöcrona ville lyfta folket kulturellt och andligt. Om de fick en orkester, så skulle också Tivoliparken kunna bli till stor glädje, menade han.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7471: 25.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

Söcken: H ö g a n ä s S t a d .

Berättat av: Ernst Holm

Uppteckningsår: 1941

Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVSkogssnuvan.

Min farfar hade sett skogssnuvan. Hon var så vacker framtill, men när han tittade bak, var det ett baktråg.

Jag har också hört talas om skogssnuvan av andra. Jag passade upp en äldre gubbe när jag var pojke borta i fabriken. Han var född i Långaröd i Jönköpings län och han berättade bl.a. att hans far varit med i finska kriget. De hade ett litet torp och en häst. Han skulle rida på hästen och i en glänta i skogen såg han en vacker flicka, som gick och plockade bär. Flickan var så vacker, att han aldrig kom fram till stället dit han skulle rida. Det blev kväll och han kunde inte hitta hem. Han trillade över ett gärde, men han skrattade och sade:

-Åt Helvete, skogssnuva.

Sedan blev han alldeles förstörd och kom inte hem förrän han vänt ut och in på rocken. Att man skulle vända ut och in på rocken när man mötte skogssnuvan, det sa' för resten min gamla far också.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7471:26.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trösealle.

Pika-gubben, som skulle ha varit 100 år nu om han fått leva, hade alltid Dyvelstreck och stål på sig, ty han visste inte när han kunde råka ut för trösealle, d.v.s. spöken.
-När man tar upp stålet och kastar det över dem, kan de inte göra en nått eller komma när en, brukade han säga.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 7471:27

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
Söken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bäckamannen

talade Pika-gubben ofta om. Han kallade dem också jordbloss.
Jag fick själv syn på ett bloss en natt. Jag ville gå och se
vad det var för någonting.

-Nej, gå inte, sa' min gumma, för då kan du få nå'n sorts sjuk-
dom.

-Jag gick i alla fall, och jag såg en ljusstråle som stod och
flammade. Men när jag kom alldeles in på den, försvann ljuset.
Det var helt enkelt en flaskbotten, som månstrålarna speglade
sig i.

När jag talade om detta för Pika-gubben, så sa' han:

-Du har inte sett det riktiga jordblosset.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7471:28

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Maran

kunde angripa folk när man låg och sov. Maran var som en led
ande, som kröp upp i sängen, om man satt skorna inåt.

ACC. NR

M. 7471:29

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Varsel.

-Nu skall jag berätta en verkligt sann episod, som jag själv varit med om. Jag byggde ett litet hus, som jag sålde 1898 vid lockouten. Jag hade därtill en liten svinstia ute på backarna. Jag brukade fordra grisarna kl. $\frac{1}{2}$ 1 på middagen, då jag var fri. En gång hörde jag en duns samt en röst som sade:
-Kullsen kom under hjulet.
Jag satte spannen samt gick bort till fabriken för att se hur det var med Kullsen. Tio minuter över ett skedd det som jag hört kl. $\frac{1}{2}$ 1. Detta är den konstigaste episod som jag upplevt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M 7471:30.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
Söken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

Varulvar

talade de gamle om här i Höganäs.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

747131

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
~~Söcken~~ H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Djur med stora ögon.

-En kväll hade jag varit ute sent och gick "Lilla Bruksvägen".
Rätt som jag gick hörde jag ett flåsande. En stor väldig hund
kom, och han följde efter mig en lång stund. Jag blev riktigt
sjuk efter äventyret. Vad det var fick jag aldrig klart för
mig. Men inte var det en riktig hund inte.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7471:32

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
~~XXXX~~ Socken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jättar-Troll.

-Talade folk aldrig om jättar eller jättesägner?
-Inte annat om Kullabergstrollet, som skulle slå en sten mot
Björnekulla klint. Hon tog i sin fläta en sten och försökte
kasta den mot Björnekulla klint, men den hamnade vid Svedbergar
kulle vid Mjöhult.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

7471:33

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gruvras.

-Talade man aldrig om varsel i gruvorna e.d.?
-Nej. Men jag skall berätta ett dystert minne från år 1903.
Ruuths schakt skulle rensas från askan för att användas som
luftschakt för ventileringen. Slambildning hade emellertid
uppstått med påföljd att det rasade igen. 2-3 dödades och tre
blevo skadade. De som omkommo voro Ola Persson, Ludvig Magnusson
samt Axel Ahlkvist från Lerberget. Jag var själv nere i schaktet
och sökte. Martin Ludvig Magnusson var nära bekant till mig. Han
hade för resten seglat på sjön förut. Da'n efter sade de till
mig:
-Hade du rest dig upp när du i går låg på huk och spanade efter
liken, så hade du tatt på Magnusson, för han låg alldeles på
den plats där du stod.
Jag hade suttit alldeles invid den döda kroppen när jag
satt och spejade efter de omkomna.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7471:34

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
~~Socken~~ Höganäs Stad. Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skendöda sjömän.

För många år sedan hade några sjömän förolyckats. Den ene hittade de, men den ene var borta. Så småningom fann man emellertid även den andre, och han hade då "stått opp och ner nere vid hamnen och hört kyrkklockorna ringa".

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 7471:35-

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
xSöcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gastar.

Vi Gastagutan höll gastarna till. Gastar var ilanddrivna sjö-
män. De påstod att gastarna med förkärlek gick på Gastagutan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7471:36

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress:
~~Söcken~~ H ö g a n ä s S t a d Berättat av: Ernst Holm
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 . . . i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vad brukade man skrämman barnen med?

Svar: sotaren, som betraktades som "mörksens furste". Inte
gubben i brunnen e.d.

Skriv endast på denna sida!